

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Secundair onderwijs

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Met een decreet van 18 juli 2025 werden nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs goedgekeurd. De actualisering van de minimumdoelen in het basisonderwijs is een belangrijke stap in de bredere beweging naar een meer samenhangend en kennisrijk curriculum over onderwijsniveaus heen. Verschillende adviesverleners wezen in adviezen in het kader van dit regelgevend proces op het belang van een zorgvuldige afstemming tussen de minimumdoelen van het basisonderwijs en de doelen van de eerste graad secundair onderwijs. Zij signaleerden dat sommige doelstellingen uit het basisonderwijs reeds verder gaan dan wat momenteel verwacht wordt in de A- of B-stroom, en vragen om duidelijkheid over hoe de aansluiting tussen de niveaus wordt gegarandeerd. Derhalve werd in de toelichting bij het decreet aangegeven dat een vervolgtraject wordt voorzien voor het secundair onderwijs.

In 2018 werd een nieuwe set onderwijsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs vastgesteld, met ingang van 1 september 2019. Deze set eindtermen introduceerde het competentiegericht kader dat ook aan de basis ligt van het doelenkader voor de tweede en derde graad. Na het arrest nr. 82/2022 van het Grondwettelijk Hof, waarbij de eindtermen voor de tweede en derde graad werden aangepast, werden in 2024 ook de eindtermen voor de eerste graad herwerkt volgens dezelfde principes.

De geactualiseerde set, vastgesteld door het Vlaams Parlement in mei 2024, bracht een reductie en versobering aan in zowel de inhoud als de systematiek van de eindtermen die sinds 2019 van kracht waren. De nieuwe doelen voor de eerste graad traden in werking op 1 september 2024.

2. INHOUD

AANLEIDING: NOOD AAN VERSTERKING VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSKWALITEIT

Onderwijs is de sleutel tot persoonlijke ontplooiing, maatschappelijke participatie en economische welvaart. De Vlaamse Overheid heeft de grondwettelijke opdracht om elk kind – ongeacht achtergrond – maximale kansen te bieden op een kwaliteitsvolle schoolloopbaan en een succesvolle toekomst. Niet enkel het basisonderwijs, maar ook het secundair onderwijs speelt hierin een cruciale rol: het vormt de brug naar vervolgonderwijs, kwalificatie en de arbeidsmarkt.

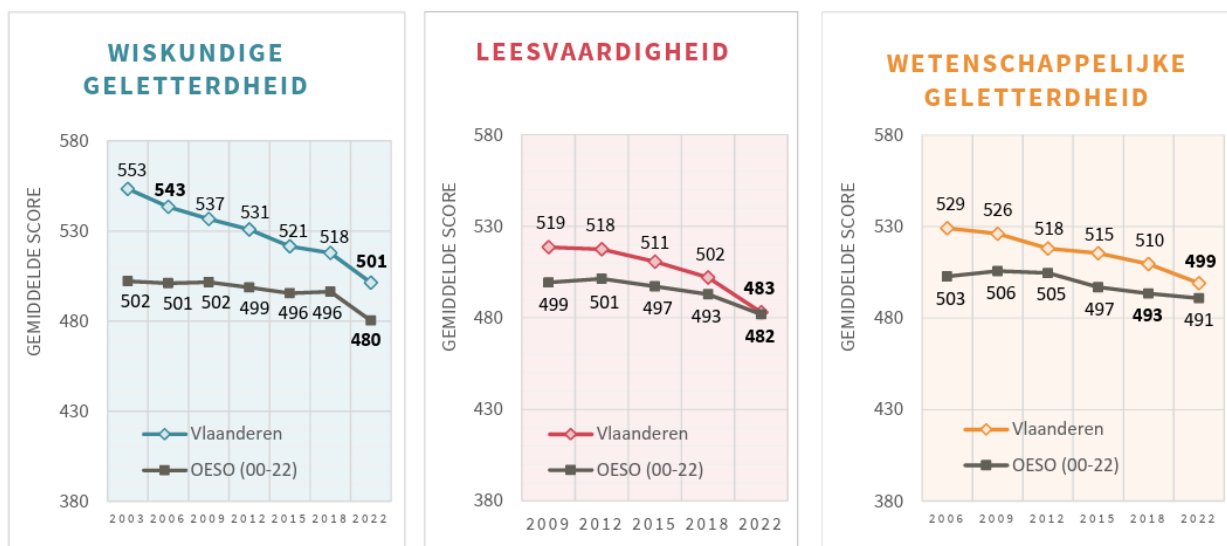
Uit recente internationale peilingen blijkt echter dat de Vlaamse onderwijskwaliteit ook in het secundair onderwijs onder druk staat. Leerlingen presteren steeds zwakker op het vlak van wiskunde, begrijpend lezen en wetenschappelijke geletterdheid, en de verschillen tussen leerlingen nemen toe.

Internationale en Vlaamse peilingen

Uit de resultaten van het [PISA](#)-onderzoek van 2022 blijkt dat Vlaamse 15-jarige leerlingen er bij elke afname op achteruit gaan. Voor wiskundige geletterdheid en leesvaardigheid behoort Vlaanderen

////////////////////////////////////

bovendien tot de sterkste dalers van alle deelnemende OESO-landen. Voor alle vaardigheden daalt het aantal toppresteerders en stijgt het aantal leerlingen dat het referentieniveau niet haalt significant.

In 2024 en 2025 namen alle leerlingen van het vierde leerjaar lager onderwijs en het tweede jaar secundair onderwijs deel aan de Vlaamse toetsen voor Nederlands en wiskunde. Uit de resultaten voor de eerste graad van het secundair onderwijs blijkt dat leerlingen in de A-stroom doorgaans wel de onderwijsdoelen basisgeletterdheid behalen, maar veel minder vaak de eindtermen A-stroom. Voor 8 van de 11 toetsen wiskunde behaalt minder dan 52% van de leerlingen de eindtermen A-stroom. Vooral voor het oplossen van wiskundige problemen zijn de resultaten laag: slechts 13% in 2024 en 17% in 2025 behaalt de eindtermen A-stroom.

Hetzelfde doet zich voor binnen de B-stroom: slechts 21% (2024) en 34% (2025) bereikt de eindtermen B-stroom voor wiskundige problemen oplossen. Leerlingen in de B-stroom halen ook minder vaak de doelen basisgeletterdheid. Voor leesbegrip beheerst in de B-stroom een kleine meerderheid (2024: 55%, 2025: 57%) de eindtermen B-stroom.

EVOLUTIE NAAR KENNISRIJKE MINIMUMDOELEN IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Van basisschool naar secundair: bouwen aan een sterke eerste graad via een afgestemd en ambitieus doelenkader

De invoering van nieuwe minimumdoelen in het basisonderwijs vormt een belangrijke mijlpaal in de versterking van het Vlaamse curriculum. Om de impact van deze hervorming ten volle te benutten, is het essentieel dat de doelen van het secundair onderwijs hier naadloos op aansluiten.

Waar de nieuwe minimumdoelen voor het basisonderwijs inclusief, eenduidig interpreteerbaar, consistent, coherent en kennisrijk zijn, laat het huidige kader in het secundair minder expliciet zien welke kennis en vaardigheden minimaal verwacht worden. Zo bestaat het risico dat de opgebouwde kennis en vaardigheden niet verder verdiept worden, maar eerder vertraagd of herhaald. Een helder en samenhangend curriculum over de onderwijsniveaus heen is essentieel om een krachtige leeromgeving te creëren waarin leerlingen stelselmatig hun kennis en vaardigheden kunnen uitbreiden.

Enkele voorbeelden:

Minimumdoelen wiskunde zesde leerjaar:

Bewerkingen met breuken en procenten

2.2.13: De leerling kent een procent van een getal als een vermenigvuldigingsfactor.

2.2.14: De leerling kent een schematische voorstelling voor de oplossingsstrategie van onderstaande bewerkingen met breuken.

2.2.15: De leerling kan bij breuken waarbij de noemer beperkt is tot en met 20 of breuken die te vereenvoudigen zijn tot deze breuken ongelijknamige breuken optellen en aftrekken.

2.2.16: De leerling kan breuken (noemer tot en met 100) vermenigvuldigen en delen.

2.2.17: De leerling kan decimale getallen vermenigvuldigen en delen door ze om te zetten naar breuken.

2.2.18: De leerling kan een procent van een getal nemen.

Eindterm wiskunde A-stroom eerste graad:

06.02 De leerlingen zetten rationale getallen om van de ene naar de andere voorstellingswijze: decimale vorm, breuk en procent.

Minimumdoel Nederlands 6e leerjaar

Schrijven om te delen

1.2.10: De leerling kan met behulp van enkele gepaste tekstkenmerken specifieke teksten formuleren.

1.2.11: De leerling kan bedenken wat de inhoud van een tekst kan zijn en hiervoor gebruik maken van zijn/haar vakspecifieke kennis en voorkennis en relevante strategieën: brainstorm, vragen stellen en associëren.

1.2.12 De leerling kan ideeën verzamelen en ordenen voor een tekst en hierbij indien relevant een plan of structuur opstellen.

1.2.13 De leerling kan teksten schrijven met aandacht voor gepaste en samenhangende inhoud.

1.2.14 De leerling kan een herkenbare en eenvoudige structuur aanbrengen in teksten met inbegrip van titels, tussentitels, alinea's en structuuraanduiders (verwijs-, verbindings- en signaalwoorden).

1.2.15: De leerling kan een doelgerichte formulering hanteren met variatie in zinsbouw en gepaste woordkeuze met gebruik van figuurlijk taalgebruik en een gepast register afgestemd op het beoogde publiek.

1.2.16 De leerling kan kritisch reflecteren op teksten en ze op aanwijzing herschrijven.

1.2.17 De leerling kan teksten schrijven met een verzorgde (digitale) tekstopmaak in functie van verzenden of publiceren.

1.2.18 De leerling kan het schrijfproces met aandacht en doorzettingsvermogen doorlopen.

Eindterm Nederlands 1e graad A-stroom

02.05: De leerlingen spreken en schrijven doelgericht.

De doelen van de eerste graad in het secundair onderwijs worden beter afgestemd op de nieuwe minimumdoelen basisonderwijs zodat een doorlopende leerlijn gecreëerd wordt die de verticale samenhang tussen onderwijsniveaus versterkt, een aspect dat ook in de adviezen van onderwijsverstrekkers en strategische adviesraden bij de minimumdoelen basisonderwijs werd benadrukt.

Door aandacht te besteden aan de eerste graad, zullen de onderwijsdoelen niet alleen aansluiten op de minimumdoelen van het basisonderwijs maar ook de basis leggen voor een doordachte en opbouwende structurering van kennis, vaardigheden en attitudes. Dit bevordert de transparantie

[illegible]

voor leerlingen, ouders en scholen, verhoogt de bruikbaarheid in de klaspraktijk en draagt bij aan een coherente curriculumontwikkeling over de graden heen. In een volgende fase zal vervolgens gewerkt worden aan een herziening van de doelen van 2de en de 3de graad (als aansluiting op de 1ste graad).

In deze oefening is er ook een bijzondere aandacht voor de ontwikkelingsdoelen voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN). Deze doelen dateren van 2010 en werden niet mee geactualiseerd bij de modernisering van het secundair onderwijs. Een afstemming met de principes van de doelen van het basisonderwijs en actualisering van de doelen voor OKAN (en een omvorming naar na te streven minimumdoelen) moet ook voor leerlingen in het onthaalonderwijs een goede instroom in het reguliere onderwijs mogelijk maken. Een dergelijke verticale samenhang biedt leerlingen een stabiel en herkenbaar traject, maakt verwachtingen concreet en verhoogt de gelijkheid van onderwijskansen. Een herwerking is noodzakelijk om voor deze leerlingengroep de aansluiting met het vervolgonderwijs te versterken.

Omdat de hervorming van het secundair onderwijs in Vlaanderen recent gebeurde kiezen we ervoor het doelenkader in het secundair onderwijs geleidelijk te actualiseren met focus op duidelijke en kennisrijke doelen. In de eerste graad secundair onderwijs werken leraren sinds 2019 met nieuwe eindtermen, die in 2024 geactualiseerd werden in lijn met de eindtermen van de tweede en derde graad. Dit schooljaar volgde de implementatie van de onderwijsdoelen voor het zevende jaar waarmee de eerste cyclus van het gemoderniseerd secundair onderwijs afgerond is.

Afstemming in het belang van onderwijskwaliteit

De nieuwe doelen in het basisonderwijs werden ontwikkeld binnen een aangepast kader in vergelijking met de bestaande eindtermen van het secundair onderwijs. Zo zijn de minimumdoelen in het basisonderwijs inclusief, eenduidig interpreteerbaar, consistent, coherent en kennisrijk. Bij de actualisering van de onderwijsdoelen in het secundair onderwijs worden dezelfde leidraden gehanteerd.

Inclusief

De onderwijsdoelen gelden voor het gewoon en het buitengewoon onderwijs. Ook voor leerlingen met een IAC-verslag, die zowel les kunnen volgen in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs, wordt er bij de opmaak van het individueel aangepast curriculum (IAC) vertrokken van de (aangepaste) doelen secundair onderwijs. Op basis daarvan worden voor leerlingen doelen op maat bepaald. Het voordeel van een uniform, gedeeld, doelenkader is dat het eenvoudiger wordt voor leerlingen om te bewegen tussen het gewoon en buitengewoon onderwijs.

Eenduidig interpreteerbaar

De (aangepaste) doelen zijn eenduidig interpreteerbaar. Dit wil zeggen dat de onderwijsdoelen specifiek en concreet zijn geformuleerd zodat zo weinig als mogelijk ruimte wordt gelaten voor misverstanden in hoofde van het onderwijspersoneel. Daarmee beoogt de Vlaamse Regering enerzijds een gelijk minimumkader, en dus zo gelijk mogelijk onderwijskansen voor alle leerlingen. Anderzijds dienen de doelen een begrijpelijk en eenduidig gebruiksinstrument te zijn voor de scholen en het onderwijspersoneel.

Consistent en coherent

Haalbaar

Toetsbaar

Kennisrijk

De decretale verankering van de procedure voor het secundair onderwijs vraagt om een aanpassing van huidige procedure zoals vastgelegd in artikel 143 van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010.

Gefaseerde implementatie van minimumdoelen basisonderwijs

Daarbij wordt rekening gehouden met een overgangsmaatregel voor de hogere jaren. Voor de leerlingengroepen die het getuigschrift behalen in de schooljaren 2026-2027 en 2027-2028 blijven de oude eindtermen van toepassing. De nieuwe minimumdoelen kunnen aangeboden worden als schooleigen doelen.

Aansluiting traject minimumdoelen secundair onderwijs

Om de overgang naar de eerste graad van het secundair onderwijs soepel en inhoudelijk krachtig te maken, is het essentieel dat het secundair onderwijs tijdig over een afgestemd en toekomstgericht doelenkader beschikt. Daarom wordt de hervorming van de onderwijsdoelen in de eerste graad, met

bijzondere aandacht voor de B-stroom, en OKAN best zo snel mogelijk voorbereid. De eerste en noodzakelijke stap daarin is de aanpassing van de ontwikkelprocedure zelf.

Het is aangewezen om nu reeds de eerste stappen te zetten richting een aangepast doelenkader om scholen, leraren en leerplanmakers voldoende voorbereidingstijd te geven. Tegelijkertijd mag niet uit het oog worden verloren dat het secundair onderwijs de voorbije jaren al verschillende ingrijpende hervormingen heeft doorgemaakt. Juist daarom is het van groot belang dat het implementatieproces tijdig, zorgvuldig en realistisch wordt opgezet, met voldoende ruimte voor professionalisering en ondersteuning. Binnen dit proces kan de evaluatie van de implementatie van de minimumdoelen in het basisonderwijs meegenomen worden.

Indicatief tijdspad

De verder omschreven aanpak is indicatief, maar biedt een eerste perspectief op een traject naar een inhoudelijk gedragen, kwaliteitsvol en praktisch bruikbaar curriculum.

In het voorjaar van 2026 kan de ontwikkelprocedure voor het secundair onderwijs juridisch verankerd worden door middel van een regelgevend initiatief tot wijziging van de procedure die is verankerd in de Codex Secundair Onderwijs (Art. 143).

De aangepaste set doelen, ontwikkeld door de onafhankelijke expertencommissie, zoals voorzien in de procedure, wordt voorgelegd aan de onderwijsverstrekkers en de strategische adviesraden. De aangepaste doelen worden vervolgens bekrachtigd door het Vlaams Parlement tegen het einde van het schooljaar 2027-2028.

De volgende fase staat dan in het teken van voorbereiding op de implementatie: leerplanontwikkeling, professionaliseringstrajecten en gerichte communicatie naar het veld. Zo kunnen de aangepaste doelen in de eerste graad secundair onderwijs gedegen geïmplementeerd worden, gelijktijdig met de instroom van de eerste generatie leerlingen die hun getuigschrift basisonderwijs behaalden volgens de nieuwe minimumdoelen voor Nederlands, wiskunde en wetenschappen en techniek.

De huidige leerplannen op basis van de minimumdoelen zijn tijdelijk goedgekeurd tot 31 augustus 2027. In de wetenschap dat de aangepaste doelenset beschikbaar zal zijn tegen juni 2028 worden stappen gezet om de tijdelijke goedkeuringen te verlengen tot het moment dat er nieuwe leerplannen gemaakt kunnen worden op basis van de nieuwe onderwijsdoelen.

Voor OKAN geldt een versnelde prioriteit. De huidige ontwikkelingsdoelen dateren van 2010 en werden niet bijgewerkt bij de vorige actualisering. Ze bieden onvoldoende aansluiting bij de noden van de doelgroep en geven scholen te weinig richting bij de voorbereiding op doorstroom naar het reguliere onderwijs. Een snellere implementatie van het nieuwe doelenkader voor OKAN is dan ook noodzakelijk en haalbaar, gelet op de urgentie en het beperkte toepassingsgebied.

Ook de lerarenopleidingen krijgen in dit traject een belangrijke rol toebedeeld. In aanloop naar de implementatie van de aangepaste minimumdoelen zullen zij werk kunnen maken van een versterkt (kern)curriculum met aandacht voor de gewijzigde inhoudelijke klemtonen en vakdidactiek. Dit biedt kansen om toekomstige leraren optimaal voor te bereiden op de onderwijspraktijk waarin de aangepaste minimumdoelen centraal staan.

////////////////////////////////////

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De onderhavige visienota genereert geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid. De budgettaire weerslag zal volgen uit de individuele handelingen om de in deze nota opgenomen acties uit te voeren.

B. ESR-TOETS

De onderhavige visienota genereert geen budgettaire ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De onderhavige visienota genereert geen impact voor het personeel van de Vlaamse Overheid. Een eventuele impact op het personeel van de lokale en provinciale besturen zal het voorwerp uitmaken van nader onderzoek bij de verdere concretisering en implementatie van deze visienota

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De onderhavige visienota genereert geen impact voor het personeel de lokale en provinciale besturen. Een eventuele impact op het personeel van de Vlaamse Overheid zal het voorwerp uitmaken van nader onderzoek bij de verdere concretisering en implementatie van deze visienota.

4. VERDER TRAJECT

De inhoud van deze visienota zal worden doorvertaald naar een decretaal initiatief.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist, met dien verstande dat deze beslissing geen enkel financieel of budgettair engagement inhoudt:

1. de procedure voor de ontwikkeling van de onderwijsdoelen in het secundair onderwijs te actualiseren naar het model van het basisonderwijs;
2. een commissie aan te stellen en de opdracht te geven de onderwijsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs te aligneren met de nieuwe minimumdoelen van het basisonderwijs, met bijzondere aandacht voor de B-stroom en voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN);
3. bij de actualisering van de doelen van het secundair onderwijs de prioriteit te leggen bij de eerste graad, met bijzondere aandacht voor de eerste graad B-stroom, en bij het onthaaljaar voor anderstalige nieuwkomers (OKAN);
4. de minister bevoegd voor Onderwijs te gelasten met de voorbereiding van een decretaal initiatief ter uitvoering van deze visienota.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMİR

////////////////////////////////////